

AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA SZOCIÁLIS DIMENZIÓJA

A SZOCIÁLIS VÉDELEMMEL FOGLALKOZÓ
BIZOTTSÁG JELENTÉSE (2011)

ÖSSZEFOGLALÓ

Szociális Európa

Európai Bizottság

Ez a publikáció az Európai Unió foglalkoztatási és társadalmi szolidaritási programja (PROGRESS 2007–2013) támogatásával valósult meg.

A program megvalósítása az Európai Bizottság hatáskörébe tartozik. A program a célból jött létre, hogy pénzügyi támogatást nyújtson az Európai Unió foglalkoztatási, szociális és esélyegyenlőségi területen kitűzött céljainak végrehajtásához, ezáltal hozzájáruljon az Európa 2020 stratégia vonatkozó célkitűzéseinek eléréséhez.

A hétéves program azon érdekelt feleket kívánja támogatni, akik hozzájárulhatnak a megfelelő és hatékony foglalkoztatási és szociális jogszabályok kialakításához az EU-27-ben, az EFTA/EGT-országokban, valamint az EU tagjelölt és leendő tagjelölt országaiban.

További információ: <http://ec.europa.eu/progress>

**AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA
SZOCIÁLIS DIMENZIÓJA**
A SZOCIÁLIS VÉDELEMMEL FOGLALKOZÓ
BIZOTTSÁG JELENTÉSE (2011)
ÖSSZEFOGLALÓ

Európai Bizottság

Foglalkoztatás, Szociális Ügyek és Társadalmi Összetartozás Főigazgatósága
D.1 egység

Kézirat lezárva: 2011. március

Sem az Európai Bizottság, sem a nevében eljáró személyek nem felelnek azért, hogy a jelen kiadványban foglalt információtartalmakat mások hogyan használják fel.

© Borítóillusztráció: Európai Unió

A Europe Direct szolgáltatás az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire segít Önnek választ találni.

Ingyenesen hívható telefonszám (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*): Egyes mobiltelefon-szolgáltatók nem engednek hozzáférést a 00 800-as telefonszámokhoz, vagy kiszámlázzák ezeket a hívásokat.

Bővebb tájékoztatást az Európai Unióról az interneten talál (<http://europa.eu>).
Katalógusadatok és összefoglaló a kiadvány végén található.

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2011

ISBN 978-92-79-20383-1
doi:10.2767/37276

© Európai Unió, 2011
A sokszorosítás a forrás megnevezésével engedélyezett.

Printed in Belgium

FEHÉR KLÖRMENTES PAPIRRA NYOMTATVA (ECF)

Tartalom

Bevezetés	5
A szegénységcsökkentési és társadalmi befogadási célkitűzés	6
Szegénység és társadalmi kirekesztettség az EU-ban: a jelenlegi helyzet és a legújabb tendenciák	7
A szegénységi küszöb alatt élők aránya	8
Súlyos anyagi nélkülözés	9
A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő emberek aránya	9
Kiket fenyeget a szegénység és a kirekesztettség?	9
A szegénység és a társadalmi kirekesztettség mérésének tökéletesítése	10
A szegénység megelőzésére és visszaszorítására irányuló szakpolitikák	12
Az inkluzív növekedés elősegítése	12
Aktív befogadást elősegítő stratégiák a foglalkoztatási intézkedések megalapozására	12
Az oktatás és a készségek mint a társadalmi befogadás meghatározó tényezői	13
Fenntartható és megfelelő szociális védelem	14
A társadalmi befogadásra irányuló szakpolitikák	15
Az EU szegénység leküzdésére szolgáló pénzügyi eszközei	16
Hogyan tovább? – A legfontosabb megállapítások	17
Tudjon meg többet!	20

A szociális védelemmel foglalkozó bizottság

A szociális védelemmel foglalkozó bizottság (Social Protection Committee, SPC) 2000 óta az EU-tagállamok és az Európai Bizottság képviselőit fogja össze. Olyan magas szintű szakpolitikai fórum, amely lehetővé teszi a tagállamok és az Európai Bizottság számára, hogy együtt dolgozzanak, és eszmecserét folytassanak a szociális védelem területén alkalmazott nyitott koordinációs módszer keretében (Social Open Method of Coordination, Social OMC). A szociális védelemmel foglalkozó bizottság jelentéseket készít, véleményt alkot és egyéb, a hatáskörébe tartozó feladatokat végez a Tanács vagy a Bizottság kérésére vagy saját kezdeményezése alapján. A bizottság 2011 óta éves értékelő jelentéseket is készít az Európa 2020 stratégia szociális vonatkozásairól.

A szociális védelem területén alkalmazott nyitott koordinációs módszer

Az Európai Unió szociálpolitikai megközelítése a nyitott koordinációs módszeren alapszik. Ez egy olyan mechanizmus, amely a tagállami szociálpolitikák koordinálására szolgál. Célja az, hogy szakpolitikai eszmecserék és az egymástól való tanulás révén a közös európai célkitűzések irányába történő előrelépéshez vezessen, lehetőséget hagyva a tagállamoknak arra, hogy meghatározzák az e célok elérésére irányuló saját szakpolitikáikat. A nyitott koordinációs módszer értelmében a tagállamok nemzeti cselekvési terveket készítenek, amelyekben felvázolják a prioritásokat és a tervezett intézkedéseket. Az Európai Bizottság közös célkitűzések, mutatók és normák alapján biztosít támogatást a haladáshoz, illetve ezek alapján kíséri figyelemmel az elért fejlődést. A szociális védelem terén alkalmazott nyitott koordinációs módszer célkitűzéseit és munkamódszereit 2011-ben az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre irányuló Európa 2020 stratégia célkitűzéseikhez igazítják.

Bevezetés

Az Európa 2020 az EU következő évtizedre vonatkozó növekedési stratégiája. A stratégia lehetővé teszi az EU számára, hogy intelligens, fenntartható és inkluzív gazdasággá váljon.

Sikere azon múlik, hogy sikerül-e valamennyi prioritási területén, egymást támogató intézkedéseket végrehajtani. Ennek pedig lehetővé kell tennie, hogy az EU-ban és a tagállamokban magas szintű foglalkoztatottságot, termelékenységet és szociális kohéziót érjenek el.

Az Európai Unió konkrétan öt nagyra törő célkitűzést határozott meg a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és az éghajlat/energiaügy terén, amelyeket 2020-ra kell teljesíteni. A tagállamok saját nemzeti célkitűzéseket fogadnak el mindegyik felsorolt területen. A stratégiát konkrét uniós és nemzeti szintű intézkedésekre fogják alapozni.

A szociális védelemmel foglalkozó bizottság közzétett egy értékelő jelentést az Európa 2020 stratégia szociális vonatkozásairól. Ez a tájékoztató füzet ennek a 2011. évi jelentésnek az összefoglalása.

A szegénységcsökkentési és társadalmi befogadási célkitűzés

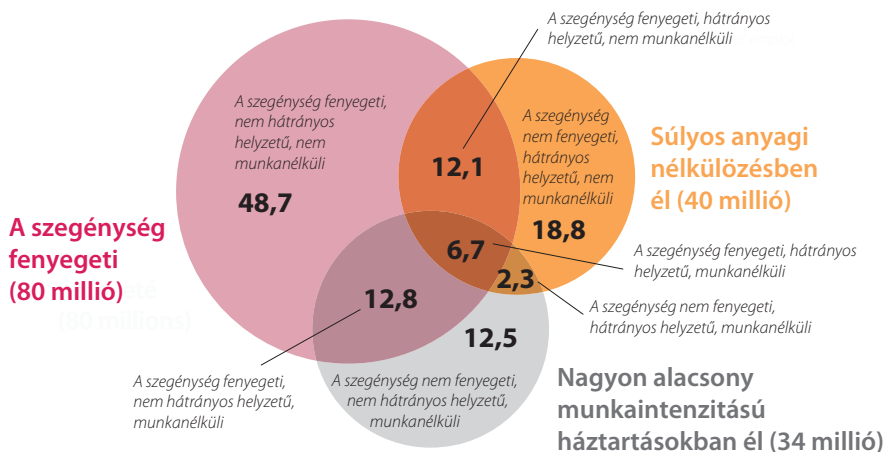
Az EU-ban minden ötödik embert fenyegeti a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés veszélye. A társadalom peremén élők ilyen nagy aránya aláássa a szociális kohéziót, és korlátozza az európaiak potenciálját. Különösen hátrányos ez egy olyan időszakban, amikor a tagállamok a gazdasági és pénzügyi válságból való kilábaláson fáradoznak.

Az uniós tagállamok állam- és kormányfői elhatározták, hogy 2020-ra legalább 20 millió embert kiemelnek a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségéből. E célkitűzés elérése érdekében a tagállamoknak az uniós célokkal összhangban álló nemzeti célkitűzéseket kell kijelölniük, és a megvalósításukhoz szükséges intézkedéseket kell elfogadniuk. Ez biztosítja, hogy a szegénység elleni küzdelem az átfogó gazdaság-élénkítési stratégia kulcsfontosságú része legyen.

Szegénység és társadalmi kirekesztettség az EU-ban: a jelenlegi helyzet és a legújabb tendenciák

A szegénység és társadalmi kirekesztettség csökkentésére és visszaszorítására irányuló kiemelt európai célkitűzést három kombinált mutató alapján határozták meg: a szegénységi küszöb alatt élők száma; a súlyos anyagi nélkülözés szintje; valamint azoknak az embereknek a száma, akik olyan háztartásokban élnek, amelyekben kiemelkedő az alulfoglalkoztatottság. Ezek a mutatók tükrözik a szegénység és a kirekesztettség különböző jellemzőit Európa-szerte, valamint a tagállamok közötti eltérő helyzetet és prioritásokat. A három mutató együtt az Európa 2020 stratégia azon célkitűzését tükrözi, amely a növekedés előnyeinek széles körben történő megosztására, valamint arra irányul, hogy a jelenleg a társadalom peremén élők a társadalom aktív tagjaiként élhessenek.

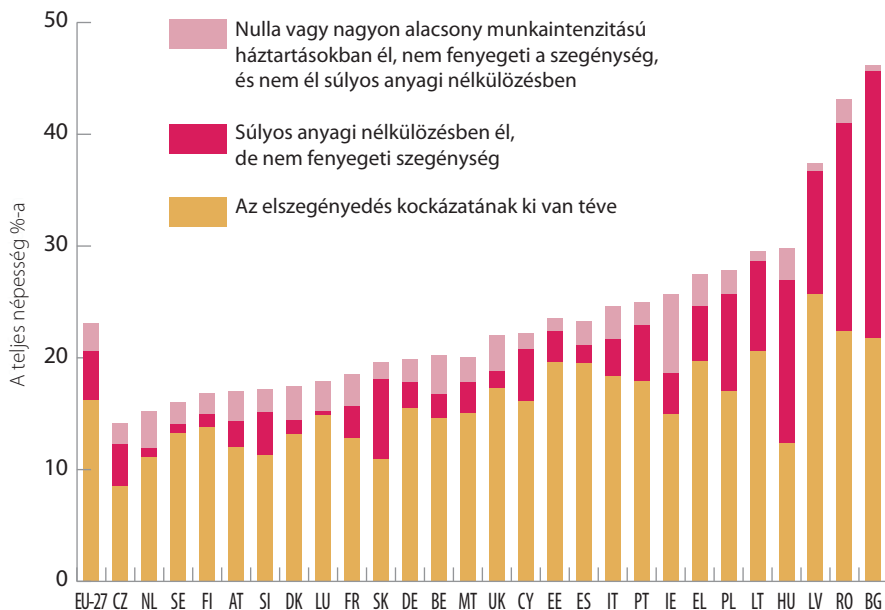
114 millió embert fenyeget a szegénység vagy a kirekesztettség (2009)

Forrás: EU-SILC (2009) – Jövedelmi referenciaév 2008

Megjegyzés: A jövedelmi adatok és a munkaintenzitási adatok az előző évre (2008) vonatkoznak, Írország (IE – 2008–2009) és az Egyesült Királyság (UK – 2009) kivételével. Az anyagi nélkülözésről szóló adatok a felmérés évére (2009) vonatkoznak.

Az elszegényedés kockázatának kitett emberek aránya; súlyos anyagi nélkülözésben él, de nem fenyegeti a szegénység; és nulla vagy nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban él, de nem fenyegeti a szegénység, és nem él súlyos anyagi nélkülözésben (2009)

Forrás: EU-SILC (2009) – Jövedelmi referenciaév 2008, kivéve IE (2008–09) és UK (2009)

E cél megvalósulását a szegénység vagy a kirekesztődés által fenyegetettek létszámának korábbi tendenciája alapján követik nyomon, mind a teljes népesség, mind a fő fenyegetett csoportok esetében.

A szegénységi küszöb alatt élők aránya

Azokat, akiknek a rendelkezésre álló jövedelme kevesebb, mint az adott országban az átlagjövedelem 60%-a, szegénység fenyegeti. Ez a szegénység relatív, a jövedelemeloszláshoz kapcsolódó és a monetáris jövedelem valamennyi forrását figyelembe vevő mértéke. A szegénység elleni küzdelemre irányuló nemzeti szintű foglalkoztatási, oktatási és jóléti szakpolitikák következképpen jelentős hatással lehetnek az elszegényedés kockázatára.

Az elszegényedés kockázatának szintje az eltérő életszínvonalaknak megfelelően EU-szerte különbözik. A szegénységi küszöb négyszer-öttször magasabb Cipruson, Hollandiában és Ausztriában, mint Bulgáriában és Romániában.

Súlyos anyagi nélkülözés

Ez a mutató azoknak a helyzetét jellemzi, akik nem engedhetik meg maguknak azokat a termékeket, amelyek alapvetőek ahhoz, hogy Európában tisztességes életet éljenek. Adott ország erőforrásainak eloszlását, valamint az életszínvonalbeli különbségek és az egy főre jutó GDP Európa-szerte jelentkező eltéréseit mutatja. Átlagosan az európaiak 8%-a szenved súlyos anyagi nélkülözést, azonban néhány országban ez az arány eléri a 30%-ot.

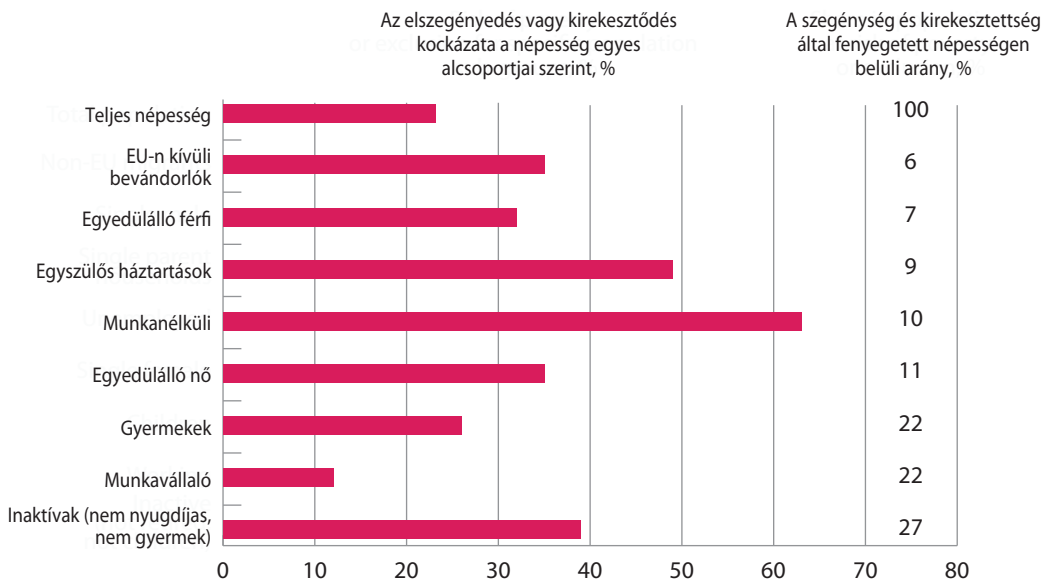
A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő emberek aránya

Ez a mutató ismerteti azoknak a helyzetét, akik olyan háztartásokban élnek, amelyekben senki sem dolgozik (vagy amelyekben a háztartás tagjai nagyon keveset dolgoznak), azonban a jövedelmük nem szükségszerűen alacsony. A szegénység és a kirekesztettség ellen továbbra is az állásvállalás jelenti a legjobb védelmet. A munkaképes korú munkanélküli felnőttek körében az elszegényedés kockázata több mint ötszöröse a dolgozók körében jellemzőnek (44% az utóbbiakra jellemző 8%-kal ellentétben); míg az inaktívak körében (a nyugdíjasok kivételével) háromszor magasabb a foglalkoztatottak körében jellemzőhöz képest (27% az utóbbiak esetében jellemző 8%-kal ellentétben). E mutató használata tükrözi a tagállamoknak a munkaerőpiacoktól való kirekesztés leküzdésére irányuló erőfeszítéseit.

Kiket fenyeget a szegénység és a kirekesztettség?

A szegénység és a kirekesztődés leginkább a gyermekeket, az időseket, az egyedülálló nőket, az egyedülálló szülőket, az alacsony képzettségűeket, a munkanélkülieket, a munkaképes korú inaktívakat – ideértve a fogyatékkal élőket is –, a vidéki térségeken élőket és a bevándorlókat fenyegeti. Az etnikai kisebbségeket, ideértve a romákat, a hivatalos uniós statisztika alapján nem lehet fenyegetettnek nyilvánítani, ugyanakkor bizonyos nemzeti források azt mutatják, hogy őket is nagymértékben fenyegeti a kirekesztettség.

Az elszegényedés és a kirekesztődés kockázata a fő veszélyeztetett csoportok szerint, és e csoportok aránya a veszélyeztetett teljes népességen belül (EU-27, 2009)

Forrás: EU-SILC (2009) – Jövedelmi referenciaév 2008, kivéve IE (2008–09) és UK (2009)

Értelmező megjegyzés: A munkanélküliek 63%-át fenyegeti a szegénység vagy a kirekesztettség, és ők a szegénység vagy kirekesztettség által veszélyeztetett népesség 10,5%-át teszik ki.

A szegénység és a társadalmi kirekesztettség mérésének tökéletesítése

A szegénység és a társadalmi kirekesztettség többdimenziós jellegének teljes körű kifejezése, valamint a leküzdésükre irányuló szakpolitikák szerepének és eredményességének jobb értékelése érdekében további munkát kell végezni a mutatókon. A szegénységnek, a munkaerő-piaci kirekesztettségnek és az adó- és juttatási rendszerek hatásának pontosabb mérésére van szükség.

Tanulás a szakértői értékelésekből: A referencia-költségvetést használó Belgium példája

A „Miniköltségvetések: Mekkora jövedelem szükséges ahhoz, hogy tisztességesen megéljünk Belgiumban?” című nemrég készült tanulmány meghatározza azoknak a termékeknek és szolgáltatásoknak a realiztikus havi termékkosarát, amely alapján az adott háztartástípusok esetében meg lehet határozni, hogy mekkora költségvetésre van szükségük. A kutatók azokra a termékekre és szolgáltatásokra összpontosítottak, amelyek az egészséges és önálló élethez alapvetően szükségesek. Érdekes megközelítés volt a tanulmányban az, hogy egy tudományos módszertan segítségével lehetővé tette a szegények számára visszajelzés adását az elért eredményekről.

A referencia-költségvetések megállapítása segíthet a minimális jövedelemszintek adekvát voltának értékelésében, és a szociális és pénzügyi tanácsadást is támogathatja. A pontosság érdekében a referencia-költségvetéseket tudományos adatok, a társadalom széles keresztmetszetének – a szegénységben élőket is ideértve – adatai alapján ajánlott megállapítani. E költségvetések jelezhetik a jövedelemalapú szegénységi küszöböt, és javíthatják a társadalmi befogadás tagállami szintjeinek megértését.

A szegénység megelőzésére és visszaszorítására irányuló szakpolitikák

Az Európa 2020 integrált stratégia, amelynek sikere valamennyi, egymást támogató intézkedésétől függ. Ez különösen fontos a foglalkoztatás, az oktatás és a szegénység területén. A gazdasági növekedés és a sikeres foglalkoztatási és oktatási szakpolitikák tervezése döntő szerepet játszik a szegénység és a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelemben. A szegénység csökkenése javítja a munkavállalók munkalehetőségeit és a gyermekek esélyeit arra, hogy az iskolákban jól teljesítsenek.

Az inkluzív növekedés elősegítése

A szociális védőrendszerek megléte ellenére a pénzügyi válság a legkiszolgáltatottabbakat érintette a legsúlyosabban, ezáltal növelve az egyenlőtlenséget. Jóllehet szükség van az államháztartások konszolidációjára – különösen az elöregedő társadalomra tekintettel –, a gazdaságélénkítés előnyeit olyan széles körben meg kell osztani, amilyen széles körben csak lehetséges.

Aktív befogadást elősegítő stratégiák a foglalkoztatási intézkedések megalapozására

Azokban az országokban, amelyekben magas a foglalkoztatottsági ráta, alacsonyabb a szegénység és a kirekesztettség szintje. Annak ellenére, hogy nem mindig jelent biztonságot a szegénységgel szemben az, ha valaki állással rendelkezik, a foglalkoztatottak 24%-át képviselik azoknak, akiket az Európai Unióban szegénység vagy a kirekesztettség fenyeget. A foglalkoztatottak 8,4%-a élt a szegénységi küszöb alatt 2009-ben. Ez az érték 2005 óta nem javult. Ezért fontos, hogy a foglalkoztatási szakpolitikák – a munkaerő-piaci szegmentáció, az alulfizettség és az alulfoglalkoztatottság kezelése, valamint a fiatalok, az egyedülálló szülők és a második keresők munkaerő-piacra jutásának segítése révén – biztosítsák azt, hogy a dolgozók tisztességes jövedelmet kapjanak.

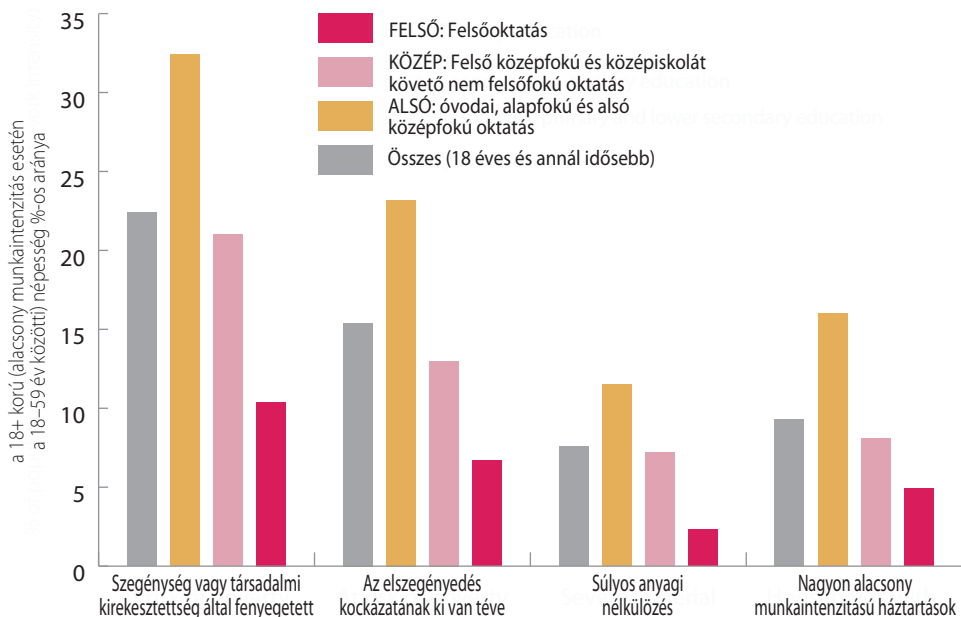
Tanulás a szakértői értékelésekből: A hosszú távú hajléktalanság visszaszorítására irányuló finn nemzeti program

A finn kormány 2008 februárjában elfogadott egy programot, amely azt a célt tűzte ki, hogy a hosszú távú hajléktalanságot 2011-re a felére csökkenti. A megfelelő lakhatás biztosítása a többi szociális és egészségügyi probléma megoldásának előfeltétele. A program a hajléktalanokat segítette bérleti szerződéseken alapuló állandó szállás biztosításával, illetve a menedékhelyek bérleménnyé alakításával. Lakhatási tanácsadást és pénzügyi támogatást biztosított a kilakoltatások megelőzésének elősegítése érdekében, valamint iránymutatást a jóléti szolgáltatások igénybevételéhez. A hajléktalanok rehabilitációjára és a számukra történő szolgáltatásnyújtásra vonatkozó tervek is készültek. Az első értékelés szerint a program 14 000 EUR/fő, a kormány hajléktalanságra fordított átlagos összköltségének 50%-át meghaladó megtakarítást eredményezett. A finn kormány becslése szerint a program célkitűzésének elérésével, azaz a hosszú távú hajléktalanok számára 1250 új lakás, illetve támogatott lakó- vagy ápolóhely létrehozásával évi 17,5 millió EUR megtakarítást lehet elérni.

Az oktatás és a készségek mint a társadalmi befogadás meghatározó tényezői

Az iskolázottság szintjének javítása és az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés biztosítása segíti a szegénység csökkentését közép- és hosszú távon. Amint az alábbi ábra mutatja, az alacsony képzettségűek esetében 10 százalékponttal magasabb az elszegényedés és a kirekesztődés kockázata, mint azok esetében, akik középszintű iskolai végzettséggel rendelkeznek, és több mint 20 százalékponttal magasabb, mint a magasan képzettek körében.

A 18 éves és annál idősebb, szegénység vagy kirekesztettség által veszélyeztetett személyek az iskolázottság foka szerint (%) (EU-27, 2009)

Forrás: EU-SILC (2009)

Fenntartható és megfelelő szociális védelem

A szociális védelem a szociális kockázatok ellen biztosít védelmet, és segíti a szegénység csökkentését. Ugyanakkor lényeges úgy átalakítani a szociális védelmi rendszereket, hogy azok ösztönözzék az aktivitást és a befogadást. Ennek pedig a növekedésre és a munkahelyek számának és minőségének javítására irányuló stratégiákkal kell párosulnia.

Az adó- és juttatási rendszerek tervezése meghatározza, hogy azok hogyan és milyen mértékben befolyásolják a jövedelemegyenlőtlenséget és segítik a szegényeket. A fontos jellemzők közé tartozik az adók és a juttatások progresszivitása, valamint a juttatások irányítása és a juttatásokhoz kapcsolódó feltételek, mivel ezek, amennyiben rosszul vannak megtervezve, a munkavállalás ösztönzésével ellentétesen hathatnak. Az alacsony jövedelmű háztartások nettó készpénztámogatása tekintetében a tagállamok között nagy eltérések vannak.

Az Európai Unióban a nyugdíjkiadások a szociális védelmi juttatásokra fordított bruttó kiadásoknak átlagosan 43%-át teszik ki, és a kereső munkához kötött általános rendszerek mellett a minimális jövedelem idős emberek számára történő biztosítása lényeges szerepet játszik az elszegényedés kockázatának az idősek körében való csökkentésében. A nyugdíjrendszerek felülvizsgálata számos tagállamban folyamatban van. A nyugdíjreformok terén a fő tendencia a hozzájárulások és a juttatások közötti kapcsolat megerősítése, a törvény szerinti és tényleges nyugdíjkorhatár megemlése, a várható élettartamot és a GDP változását figyelembe vevő automatikus kiigazítási mechanizmusok létrehozása, valamint a magánnyugdíjrendszerek szerepének bővítése.

Ami az egészségügyet illeti, a hatékonyság növeléséhez alapvető fontosságú az egészség előnyeivel és a fizikális és mentális betegségek megelőzésével kapcsolatos szemléletformálásba történő befektetés, valamint a minőségi ellátáshoz való univerzális hozzáférés biztosítása. Az ágazat fenntartható finanszírozása, a költséghatékony ellátás, az egynapos sebészeti beavatkozások nagyobb számban történő alkalmazása, a kórházi szolgáltatások integrálása és az ellátásnyújtás innovatív megközelítése is segítheti az egészségügyi ellátás fejlesztését.

A társadalmi befogadásra irányuló szakpolitikák

Nagyon fontos a szegénység generációk közötti átörökítésének megszakítása és az, hogy mindenki számára biztosítva legyenek a jó esélyek. E téren a családokkal és gyermekekkel kapcsolatos intézkedésekkel kell kezdeni. Javítani kell a kora gyermekori intervenciót az olyan területeken, mint pl. az egészségügyi ellátás és az oktatás. A munka és a magánélet megfelelő egyensúlyának biztosítása és a szülők munkaerőpiaci részvételének előmozdítása lényeges. Ennek alapvető eszközei a hozzáférhető és magas színvonalú gyermekgondozás, valamint a családok megfelelő – adókedvezmények, illetve jól megtervezett és célirányos egyetemes juttatások kombinációja révén megvalósítandó – jövedelemtámogatása.

Az aktív befogadás kulcsfontosságú az EU szegénységcsökkentési célkitűzésének elérésében, valamint a növekedés és a foglalkoztatottság előnyeinek igazságos megosztásában. Olyan stratégiákat foglal magában, amelyek kombinálják a megfelelő jövedelemtámogatást, a munkaerőpiacra jutást – különösen a társadalom peremén élők esetében – és a minőségi szolgáltatásokat. Ezek szükségesek a hosszú távú kirekesztettség megelőzéséhez és a szociális kiadások hatékonyságának növeléséhez. A szociális biztonsági hálók hatókörét a szociális szolgáltatások fenntart-

ható finanszírozásának biztosításával kell javítani, és a beavatkozások színvonalát is szükséges emelni.

Az EU szegénység leküzdésére szolgáló pénzügyi eszközei

A foglalkoztatás, a társadalmi befogadás és az esélyegyenlőség elősegítésének, valamint a készség- és kompetenciafejlesztésnek a fő uniós szintű pénzügyi eszköze az Európai Szociális Alap (ESZA). Az ESZA a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó 76 milliárd EUR összegű teljes költségvetésével közvetlenül támogatja az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek elérésére irányuló tevékenységeket az oktatás, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás terén, továbbá a kutatási és fejlesztési célkitűzések eléréséhez is hozzájárul.

A PROGRESS program olyan projekteket támogat, amelyek segítik az EU célkitűzéseinek elérését és az ismeretek bővítését a foglalkoztatási politika, a társadalmi befogadás, a szociális védelmi reformok, illetve az esélyegyenlőség terén, valamint az EU szociális politikájának végrehajtását.

Az európai mikrofinanszírozási eszköz célja, hogy hozzájáruljon a kisvállalkozások által 2020-ig igénybe vehető 500 millió EUR összegű hitelkeret biztosításához. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) célja a régiók közötti egyenlőtlenségek csökkentése és a szegénység tartósan magas szintjének visszaszorítása.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) a szociális és oktatási infrastruktúra, illetve szolgáltatások fejlesztéséhez, valamint általánosabban véve a vidéki életszínvonal javításához és a gazdasági tevékenység vidéki területeken való folytatásához biztosít finanszírozási forrásokat.

A kutatási keretprogram a magas szintű európai társadalmi-gazdasági kutatásokat támogatja, nevezeten új módszertanok, a fejlődés mérésére szolgáló új mutatószámok kidolgozásával és a kutatási infrastruktúra fejlesztésével.

Hogyan tovább? – A legfontosabb megállapítások

Az alábbi megállapítások a szociális védelemmel foglalkozó bizottság éves jelentésének eredményein alapszanak, melyeket a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Miniszterek Tanácsa 2011. március 7-i ülésén elfogadott¹.

- Az EU-ban minden ötödik embert a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés veszélye fenyeget, és 40 millióan élnek súlyos nélkülözésben. Az uniós tagállamok állam- és kormányfői elhatározták, hogy a következő évtizedben legalább 20 millió embert kiemelnek a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségéből. Ezt a célt csak nagyra törő nemzeti célkitűzésekkel és a megvalósításukhoz szükséges intézkedésekkel lehet elérni; a szegénység elleni küzdelmet pedig az átfogó gazdaságélénkítési stratégia részévé kell tenni. Mindehhez az érdekeltek mozgósítása is elengedhetetlen.
- A növekedés gyors helyreállítása és a jól megtervezett foglalkoztatás- és oktatáspolitikai nélkülözhetetlen a szegénység és a társadalmi kirekesztés visszaszorításához. Ugyanakkor mind az államháztartás helyreállítására, mind a *szociális védelmi rendszerek* megreformálására irányuló törekvések homlokterében az kell, hogy álljon, hogy e rendszerek fenntarthatók és méltányosak legyenek. Így könnyebben megmarad az automatikus stabilizátorként betöltött fontos szerepük is. A tagállamoknak eközben mind a hatékonyság, mind az eredményesség, mind a méltányosság szempontjait szem előtt kell tartaniuk. Nem szabad, hogy a leginkább kiszolgáltatott személyek viseljék a megszorító intézkedések költségeinek terhet.
- A tartós kirekesztődés megelőzése és a szociális kiadások hatékonyságának növelése érdekében a tagállamoknak a gazdaságélénkítés során olyan *aktív befogadást elősegítő stratégiákat* kell követniük, amelyek ötvözik a jövedelemtámogatást, a munkaerőpiachoz való hozzáférést és az egészségügyi és szociális szolgáltatásokat. Ez egyben azt is jelenti, hogy meg kell könnyíteni a munkaerő-piaci szerepvállalást mindenki, de különösen a nők és a fiatalok számára; a szociális támogatást aktiválási intézkedésekkel és támogató szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel kell összekapcsolni; illetve szükség esetén átfogóbb és adekvátabb szociális védőháló-

¹ http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/lsa/119656.pdf

kat kell létrehozni. Ugyanilyen fontos a magas színvonalú szociális szolgáltatások fenntartható finanszírozása.

- Az EU-ban 25 millió gyermeket fenyeget a szegénység vagy a kirekesztődés veszélye. *A szegénység generációk közti átörökítését megakadályozandó*, a tagállamoknak a *kora gyermekkori intervenciót* prioritásként kell kezelniük az olyan területeken, mint az egészségügy és az oktatás annak érdekében, hogy a minőségi gyermekgondozás és a támogató szolgáltatások szélesebb körben elérhetőek legyenek, hogy javuljanak a szülők munkaerő-piaci lehetőségei, és a gyermekes családok alaposan átgondolt, általános és célirányos ellátások kombinációja révén megfelelő jövedelemtámogatásban részesüljenek.
- A szegénység és a társadalmi kirekesztettség legmakacsabb és legsúlyosabb formáinak enyhítésére irányuló szakpolitikáknak *általános és célirányos megközelítéseket kell egyesíteniük*. A hajléktalanság és a lakhatásból való kirekesztettség megelőzésére és visszaszorítására, valamint az energiaszegénység és a pénzügyi kirekesztődés elleni fellépésre különös figyelmet kell fordítani. A társadalmi befogadás előmozdítása és a veszélyeztetett csoportok megkülönböztetése elleni fellépés a szociálpolitika egyik legfontosabb eleme kell, hogy legyen.
- A munkaviszonyban töltött évek számának maximalizálása, valamint a pályamegszakítás hatásainak a lehető legkisebbre csökkentése elengedhetetlen az *adekvát nyugdíjak biztosítása és a nyugdíjrendszerek hosszú távú pénzügyi fenntarthatósága* szempontjából. Idetartozik a foglalkoztatottsági arány és a nyugdíjjogosultság növelése – különösen a fiatalok és a nők esetében – pl. a nem önhibából eredő pályamegszakítások jóváírása és a tényleges nyugdíjkorhatár felemelése révén. Ez utóbbit többek között a következőkkel lehetne elérni: az előrehozott nyugdíj igénybevételeinek korlátozása, az idősebb munkavállalók munkafeltételeinek javítása, a munkaviszonyban töltött évek meghosszabbításának ösztönzése, valamint a nyugdíjjogosultságnak a várható élettartam alakulásához történő hozzáigazítása.
- A minőségi ellátáshoz való általános hozzáférés biztosítása érdekében a hatékony egészségügyi ágazat fenntartására irányuló erőfeszítéseket fokozni kell. A megzorító intézkedések és a társadalom elöregedésének összefüggésében növelni kell az *egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás hatékonyságát, fenntarthatóságát és reakcióképességét*, többek között innovatív és koordinált egészségügyi és szociális ellátások, mint például a krónikus betegségek kezelésének integrált megközelítése révén. Az egészségfejlesztésbe és a betegségek (köztük a mentális

egészségi problémák) megelőzésébe történő beruházás mind társadalmi, mind gazdasági szempontból igen jövedelmező lehet.

- Az Európa 2020 stratégia sikere azon múlik, hogy sikerül-e az érintett szakpolitikai területeket, különösen a szociál-, a foglalkoztatási és gazdasági politikát integrált és koherens keretbe foglalni, valamint valamennyi kormányzati szint, a szociális partnerek és a civil társadalom között szoros együttműködést kialakítani. A hatékonyság növelését az fogja biztosítani, hogy uniós pénzeszközöket rendelnek az Európa 2020 stratégia prioritásaihoz, és támogatják a társadalmi innovációt.
- A Bizottságnak és a tagállamoknak mérlegelniük kell, hogy – az EUMSZ 9. cikkével összhangban, valamint a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformjával összefüggésben – nem kell-e javítaniuk a fő politikai intézkedéseik és finanszírozási döntéseik *társadalmi hatásainak felmérését* átfogó hatáselemzések keretében. A társadalmi statisztikák időszerűségének és elemzési kapacitásának fejlesztése szintén elengedhetetlen.
- Az Európa 2020 stratégia első európai szemeszterének tapasztalatai alapján a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményt fog nyilvánítani arról is, hogy hogyan lehet koherenssé tenni *a szociális védelem területén alkalmazott nyitott koordinációs módszer céljait, munkamódszereit, valamint az Európa 2020 stratégiával előállt helyzetet* és a stratégia irányítását.²

² Az európai szemesztereket 2011 óta évente tartják. Ezek olyan hat hónapos időszakok, melyek során a tagállamok költségvetési és strukturális politikáit a következetlenségek és a kiegyensúlyozatlanságok kimutatása céljából felülvizsgálják.

Tudjon meg többet!

Szociális védelemmel foglalkozó bizottság

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=758&langId=en>

Európa 2020 stratégia

http://ec.europa.eu/europe2020/index_hu.htm

Szociális védelem és társadalmi befogadás

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=hu&catId=750>

A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=961&langId=hu>

A szegénység és a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem európai éve

<http://www.2010againstopoverty.eu/?langid=hu>

Európai Szociális Alap

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&langId=hu>

Európai Bizottság

Az Európa 2020 stratégia szociális dimenziója
A szociális védelemmel foglalkozó bizottság jelentése (2011)
Összefoglaló

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala

2011 – 20 oldal – 14,8 x 21 cm

ISBN 978-92-79-20383-1

doi:10.2767/37276

A szociális védelemmel foglalkozó bizottság (Social Protection Committee), amely a tagállamok és az Európai Bizottság szakpolitikai fóruma, elkészítette 2011. évi jelentését az Európa 2020 stratégia szociális dimenziójáról. Ez a tájékoztató összefoglalja a jelentést, bemutatja a szociális védelemmel foglalkozó bizottság munkáját, ismerteti az EU szegénységgel és társadalmi kirekesztettséggel kapcsolatos célkitűzéseit, és elemzi az ezen a téren fennálló helyzetet, illetve tendenciákat. Megvizsgálja továbbá a szegénység csökkentésére és megelőzésére irányuló szakpolitikákat, valamint felvázolja a szociális védelemmel foglalkozó bizottság által elfogadott legfőbb üzeneteket. A szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre irányuló egyes nemzeti programok és uniós eszközök részletes ismertetését is tartalmazza.

Ez a kiadvány nyomtatott változatban elérhető az EU összes hivatalos nyelvén.

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- az EU-könyvesbolt (EU Bookshop) keresztül (<http://bookshop.europa.eu>);
- az Európai Unió képviselőin és küldöttségein keresztül.
A képviselők és küldöttségek elérhetőségeiről a <http://ec.europa.eu> weboldalon tájékozódhat, illetve a +352 2929-42758 faxszámon érdeklődhet.

Megvásárolható kiadványok:

- az EU-könyvesbolt (EU Bookshop) keresztül (<http://bookshop.europa.eu>).

Előfizetéses kiadványok (az Európai Unió Hivatalos Lapjának sorozatain, az Európai Bírósági Határozatok Tára stb.):

- az Európai Unió Kiadóhivatalának forgalmazó partnerein keresztül (http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm).

A Foglalkoztatás, Szociális Ügyek és Társadalmi
Összetartozás Főigazgatósága kiadványait az alábbi
címről töltheti le vagy rendelheti meg:

<http://ec.europa.eu/social/publications>

Feliratkozhat továbbá az Európai Bizottság ingyenes
Szociális Európa e-hírlevelére az alábbi címen:

<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<http://ec.europa.eu/social>

www.facebook.com/social europe

Kiadóhivatal

ISBN 978-92-79-20383-1

9 789279 203831